

I følge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

11/1000 FMA JCW/HKT

03.07.2015

Høring - overgangsregler til finansforetaksloven

Finansdepartementet viser til at Stortinget har vedtatt lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven). Loven trer i kraft 1. januar 2016, jf. kgl.res. 10. april 2015.

Finansdepartementet ba i brev 8. mai 2015 Finanstilsynet om å gjennomgå forskriftene til finansforetaksloven og utarbeide utkast til høringsnotat med utkast til overgangsregler og utkast til forskrifter som må være på plass til finansforetaksloven trer i kraft 1. januar 2016. Finanstilsynet oversendte et høringsnotat med utkast til overgangsregler, samt utkast til forskrift om godkjenning av vedtektsendringer, 23. juni 2015.

Finansforetaksloven inneholder en rekke forskriftshjemler, og det vil være behov for en gjennomgående tilpasning av forskriftene til den nye loven. Finansdepartementet vil tidlig i 2016 sende på høring et høringsnotat med utkast til forskriftsendringer for å tilpasse forskriftene til finansforetaksloven. Inntil nye reviderte forskrifter er på plass, vil gjeldende forskrifter til finansieringsvirksomhetsloven, sparebankloven og forretningsbankloven videreføres etter finansforetaksloven § 23-2 annet ledd. I høringsnotatet foreslår Finanstilsynet at også forskrifter gitt med hjemmel i banksikringsloven og forsikringsvirksomhetsloven inntil videre skal gjelde så langt de passer.

Videre inneholder utkastet til overgangsregler regler om hvilke av bestemmelsene i finansforetaksloven som skal gjelde for pensjonskasser, en regel om når foretakene må oppfylle lovens krav, en overgangsregel for allerede gjennomførte verdipapiriseringer-

transaksjoner og en overgangsregel for konsolidering av eierandeler i samarbeidende grupper, jf. finanskomiteens uttalelser i Innst. 165 L (2014-2015). Videre foreslår Finanstilsynet at tillatelser som er gitt i medhold av gjeldende lover skal videreføres etter finansforetakslovens ikrafttredelse. Finanstilsynet foreslår også en egen forskrift om godkjenning av vedtektsendringer. For nærmere informasjon om tilsynets vurderinger og utkast viser vi til vedlagte høringsnotat.

Departementet ber om innspill til høringsnotatet og forskriftsutkastene (vedlagt) **innen 1. oktober 2015**. For å avgi høringsuttalelse gå til denne hørings-saken på regjeringen.no og bruk den digitale løsningen for høringsuttalelse. Her kan du registrere deg, mellomlagre en uttalelse og laste opp vedlegg. Alle kan avgi høringsuttalelse, men merk at uttalelser er offentlige etter offentleglova og blir publisert sammen med øvrige høringsuttalelser.

Vi ber om at den enkelte høringsinstans vurderer behovet for, og eventuelt sørger for, foreleggelse av høringsbrevet for eventuelle underliggende enheter eller etater, medlemmer, organisasjoner mv.

Med hilsen

Geir Åvitsland e.f.
ekspedisjonssjef

Åse Natvig
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg

Gjenpart: Finanstilsynet

Adresseliste

Den norske Revisorforening	Postboks 2914 Solli	0230	OSLO
Skatterevisorenes Forening	Postboks 960	2604	LILLEHAMMER
Finans Norge	Postboks 2473 Solli	0202	OSLO
Handelshøyskolen i Bodø	Universitetet i Nordland	8049	BODØ
Høyskolen i Sogn og Fjordane	Postboks 133	6851	SOGNDAL
Norsk Venturekapitalforening	Postboks 1730 Vika	0121	OSLO
Pensjonskasseforeningen	Postboks 2417 Solli	0201	OSLO
Verdipapirforetakenes Forbund	Postboks 1501 Vika	0117	OSLO
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Arbeids- og sosialdepartementet	postboks 8019 Dep	0030	OSLO
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
Aktuarconsulenters Forum	Akturafirmaet Lillevold & Partners AS v/Dag Svege	0277	OSLO
Brønnøysundregistrene		8910	BRØNNØYSUND
Den norske advokatforening	Kristian Augustsgt. 9	0164	OSLO
Den norske aktuarforening	Maridalsveien 91	0461	OSLO
Den norske Revisorforening	Postboks 2914 Solli	0230	OSLO
Finansieringsselskapenes forening	Postboks 2330, Solli	0201	OSLO
Forbrukerombudet	Sandakerveien 138	0484	OSLO
Forbrukerrådet	Postboks 463 Sentrum	0105	OSLO
Folketrygdfondet	Postboks 1845 Vika	0123	OSLO
Hovedorganisasjonen Virke	Postboks 2900 Solli	0230	OSLO
Justis- og beredskapsdepartementet	Postboks 8005 Dep	0030	OSLO
Konkurransetilsynet	Postboks 439 Sentrum	5805	BERGEN
KS	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO
Landsorganisasjonen i Norge	Youngsgate 11	0181	OSLO
Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening	Postboks 99 Sentrum	0101	OSLO
Norges Bank	Postboks 1179 Sentrum	0107	OSLO
Norske boligbyggelags landsforbund AL	Postboks 452, Sentrum	0104	OSLO
Norges eiendomsmeglerforbund	Parkveien 55	0256	OSLO
Norges fondsmeglerforbund	Postboks 1501 Vika	0117	OSLO
Norske finansanalytikerens	Postboks 1276, Vika	0111	OSLO

Adresseliste

forening

Norges forskningsråd	Postboks 2700 St. Hanshaugen	0131	OSLO
Norges handelshøyskole	Helleveien 30	5045	BERGEN
Næringslivets Hovedorganisasjon	Postboks 5250 Majorstuen	0303	OSLO
Norges Kommunerevisorforbund	Postboks 1417 Vika	0115	OSLO
NOS Clearing ASA	Postboks 443	0213	OSLO
Norske Pensjonskassers Forening	Postboks 2417, Solli	0201	OSLO
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO
ØKOKRIM	Postboks 8193 Dep	0034	OSLO
Oslo Børs	Postboks 460 Sentrum	0105	OSLO
Regjeringsadvokaten	Postboks 8012 Dep	0030	OSLO
Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Samferdselsdepartementet	Postboks 8010 Dep	0030	OSLO
Sivilombudsmannen	Postboks 3 Sentrum	0101	OSLO
Skattedirektoratet	Postboks 9200 Grønland	0134	OSLO
Statsministerens kontor	Postboks 8001 Dep	0030	OSLO
Statistisk sentralbyrå	Postboks 8131 Dep	0033	OSLO
Utenriksdepartementet	Postboks 8114 Dep	0032	OSLO
Verdipapirfondenes forening	Hansteens gate 2	0253	OSLO
Verdipapirsentralen	Postboks 4	0051	Oslo
Yrkesorganisasjonenes sentralforbund	Postboks 9232	0134	OSLO
Eiendomsmeglerforetakenes forening	Postboks 1107 - Sentrum	0104	OSLO
Sjøassurandørernes Centralforening	Postboks 2550 Solli	0202	OSLO
Bedriftsforbundet	Rådhusgata 5 b	0151	OSLO
Banklovkommisjonen	Postboks 1179, Sentrum	0107	OSLO
Aksjonærforeningen i Norge	Postboks 1963 Vika	0125	OSLO
Datatilsynet	Postboks 8177 Dep	0034	OSLO
Handelshøyskolen BI	Nydalsveien 37	0484	OSLO
Likestillings- og diskrimineringsombudet	Postboks 8048 Dep	0031	OSLO
Nord Pool Spot	Postboks 121	1325	LYSAKER
Norsk Investorforum	Postboks 394 Sentrum	0103	OSLO
Nordic Trustee	Postboks 1470 Vika	0116	OSLO
Norske Inkassobyråers Forening	Postboks 311	3201	SANDEFJORD
Econa	Postboks 1869 Vika	0124	OSLO

Adresseliste

Riksadvokaten	Postboks 8002 Dep	0030	OSLO
Norske Forsikringsmegleres Forening	Postboks 1644 Vika	0119	OSLO
Akademikerne	Fridtjof Nansens plass 6	0160	OSLO
Finansforbundet	Postboks 9234 Grønland	0134	OSLO
Helse- og omsorgsdepartementet	Postboks 8011 Dep	0030	OSLO
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	Postboks 8036 Dep	0030	OSLO
Coop Norge SA	Postboks 1173 Sentrum	0107	OSLO

Høringsnotat – oppdrag om tilpasning av forskrifter til ny finansforetakslov (del I)

1. Innledning

Det vises til Finansdepartementets brev 8. mai 2015 om tilpasning av forskrifter til ny finansforetakslov.

Finansdepartementet ber om at Finanstilsynet gjennomgår og utarbeider utkast til høringsnotat og utkast til forskrifter, herunder overgangsregler, som må være på plass ved finansforetakslovens ikrafttredelse 1. januar 2016. Departementet viser i den forbindelse til Innst. 165 L (2014-2015) og finanskomiteens uttalelser om overgangsregler knyttet til opphevelsen av regelverket om verdipapirisering og overgangsregler til finansforetaksloven § 17-13 om forholdsmessig konsolidering av eierandeler under 10 prosent. Det bes om at Finanstilsynet oversender utkast til høringsnotat og utkast til forskrifter innen 1. juli 2015.

Finansdepartementet ber videre om at Finanstilsynet gjennomgår det resterende forskriftsverket i medhold av lover som oppheves når finansforetaksloven trer i kraft og foreslår hvordan disse bør videreføres med hjemmel i finansforetaksloven. Det bes om at Finanstilsynet oversender utkast til høringsnotat og utkast til forskrifter mv. innen 1. februar 2016. Finanstilsynet vil utarbeide et separat høringsnotat knyttet til dette oppdraget.

Finanstilsynet vil i punkt 2 vurdere overgangsbestemmelser som må være på plass ved lovens ikrafttredelse. I punkt 2.1 behandles spørsmålet om videreføring av forskrifter gitt med hjemmel i banksikringsloven og forsikringsvirksomhetsloven. Tidspunkt for oppfyllelse av lovens krav vurderes i punkt 2.2. Overgangsbestemmelser knyttet til opphevelse av adgangen til verdipapirisering behandles i punkt 2.3. Overgangsregler til ny bestemmelse om konsolidering for finansforetak som deltar i samarbeidende gruppe behandles i punkt 2.4.

I punkt 3 omtales videreføring av eksisterende konsesjoner mv. I punkt 4 foreslås det en forskrift som begrenser hvilke vedteksendringer som skal kreve godkjenning. Forskriften er ikke nødvendig å ha på plass før ny finansforetakslov trer i kraft, men anses viktig for å redusere administrativ byrde for både foretakene og Finanstilsynet.

I punkt 5 vurderes behovet for særlige regler for små forsikringsforetak. Hvilke regler som bør gjelde for pensjonsforetakenes virksomhet behandles i punkt 6.

2. Overgangsbestemmelser

2.1 Videreføring av forskrifter

Det følger av finansforetaksloven § 23-2 annet ledd at forskrifter gitt med hjemmel i sparebankloven, forretningsbankloven og finansieringsvirksomhetsloven fortsatt vil gjelde etter at loven trer i kraft. Etter § 23-2 fjerde ledd kan departementet gi overgangsregler. Departementet legger til grunn at det med hjemmel i denne bestemmelsen kan fastsettes at også øvrige forskrifter, eventuelt med enkelte tilpasninger, vil kunne gjelde (så langt de passer) inntil videre. Departementet

har bedt om at Finanstilsynet særskilt vurderer forskrifter gitt med hjemmel i banksikringsloven og forsikringsvirksomhetsloven.

Finanstilsynet mener det er behov for at forskrifter gitt i medhold av banksikringsloven videreføres inntil nye krisehåndteringsregler skal fastsettes, jf. Banklovkommisjonens arbeid med forslag til gjennomføring av EUs krisehåndteringsdirektiv. En oversikt over de aktuelle forskriftene følger av vedlegg 1.

Deler av forsikringsvirksomhetsloven skal oppheves. Finanstilsynet foreslår også at forskrifter fastsatt med hjemmel i disse delene av forsikringsvirksomhetsloven videreføres. En oversikt over de aktuelle forskriftene følger av vedlegg 2, jf. også omtale i punkt 6.4 til 6.6. Forslaget bygger på vurderingene som ble presentert i Finanstilsynets høringsnotat av 11. desember 2014 om gjennomføring av Solvens II der det ble gitt en omtale av forskrifter/forskriftsbestemmelser som må oppheves for forsikringsselskap når Solvens II trer i kraft. Innføring av Solvens II for forsikringsselskap innebærer at enkelte forskrifter/forskriftsbestemmelser gitt med hjemmel i forsikringsvirksomhetsloven bare videreføres for pensjonskasser. Det fremgår av vedlegget hvilke institusjoner som foreslås omfattet av de ulike forskriftene.

En videreføring av gjeldende forskrifter vil medføre at enkelte bestemmelser i finansforetaksloven og forskriftene vil kunne være overlappende. I den grad det vil oppstå motstrid, vil lovens regler gjelde. Finansdepartementet har som nevnt bedt Finanstilsynet om å gjennomgå forskriftene og tilpasse disse til ny lov. Fristen for å utarbeide høringsnotat er 1. februar 2016. Finanstilsynets vurderinger i høringsnotatet vil kunne brukes som en veiledning til hvordan det samlede regelverket bør tolkes i påvente av at forskriftene endres.

Det vises til utkast til forskrift med overgangsbestemmelser § 3 (vedlegg 3).

2.2 Tidspunkt for oppfyllelse av lovens krav

Det følger av finansforetaksloven § 23-2 første ledd at finansforetakene må oppfylle lovens krav innen ett år etter ikrafttreddelsen, med mindre annet er fastsatt i overgangsregler.

Finansforetak som er underlagt bestemmelser i gjeldende finanslovgivning som er videreført i finansforetaksloven, må fortsatt oppfylle disse kravene. Finanstilsynet mener derfor at det må fastsettes overgangsbestemmelser som medfører at regler som viderefører gjeldende rett skal gjelde fra 1. januar 2016. Foretakene gis en frist på ett år til å gjennomføre regler som medfører nye krav. Når det gjelder kapitalkrav må imidlertid også nye regler gjelde fra 1. januar 2016. Dette må også gjelde øvrige solvensregler som gjennomfører Solvens II direktivet, som blant annet beregningen av tekniske avsetninger, solvenskapitalkravet, krav til kapitalforvaltning, regler om risikostyring og internkontroll samt regler om finanskonsern. Det vises til Prop. 125 L (2013-2014) avsnitt 2.3 om nye EU-regler for forsikringsforetak (Solvens II).

Finanstilsynet har ikke identifisert bestemmelser hvor det er behov for at foretakene gis en frist på mer enn ett år etter ikrafttredelse for å oppfylle lovens krav, utover bestemmelsen om konsolidering for finansforetak som deltar i samarbeidende gruppe, jf. punkt 2.4.

De alminnelige kravene til konsesjon mv. i lovens kapittel 1 til 7 er i hovedsak en videreføring av gjeldende rett. Finanstilsynet legger til grunn at disse kravene gjelder fra 1. januar 2016. Videre bør også bestemmelsene om foretaksendringer, avvikling og omdanning i kapittel 12 gjelder fra 1. januar 2016. Det samme gjelder bestemmelsene i kapittel 19 (bankenes sikringsfond), kapittel 20 (garantiordninger for forsikringsvirksomhet) kapittel 21 (soliditetssvikt og offentlig administrasjon) og kapittel 22 (straff, sanksjoner).

Også regler om kapitalforhold og virksomhetsregler som gjennomfører direktivkrav må gjelde fra 1. januar 2016. Slike regler fremgår av:

- Kapittel 10 Egenkapital
- Kapittel 11 Fremmedkapital
- Kapittel 13 Krav til virksomheten i finanskonsern
- Kapittel 14 Kapital- og soliditetskrav

Regler om godtgjørelsesordninger i finansforetak (kapittel 15) videreføres uendret. Reglene bør gjelde fra 1. januar 2016. Kravene i kapittel 18 (virksomhet i finanskonsern, konsolidering mv.) er dels generelle krav til styring og kontroll og dels en videreføring av reglene om at kapitaldekningskrav og andre soliditets- og sikkerhetskrav skal anvendes på konsolidert basis. Finanstilsynet kan ikke se at det er behov for utsatt ikraftsettelse av noen av disse bestemmelsene. Det foreslås derfor at disse trer i kraft 1. januar 2016.

Øvrige krav til foretakenes virksomhet er følgende:

- Kapittel 8 Generalforsamling, styrings- og kontrollorganer mv.
- Kapittel 9 Tillitsvalgte og ansatte
- Kapittel 16 Forholdet til kunder, markedsføring mv.
- Kapittel 17 Finanskonsern og samarbeidsavtaler

Flere av bestemmelsene i disse kapitlene er en videreføring av gjeldende regler, eventuelt med enkelte mindre justeringer. Det vil i utgangspunktet ikke være noe problem å iverksette disse fra 1. januar 2016. På andre områder forutsettes nye regler, som bl.a. nye krav til styring og kontroll, selskapsbeslutninger og vedtektsendringer. Enkelte av bestemmelsene forutsetter også endringer i foretakenes interne rutiner, for eksempel nye krav til organiseringen av kundebehandlingen.

Finanstilsynet ser ikke behov for å vurdere enkeltbestemmelsene i de nevnte kapitlene, men foreslår ikke noe unntak fra finansforetaksloven § 23-2 første ledd. Foretakene har dermed frist til 1. januar 2017 med å oppfylle kravene som følger av disse kapitlene. Det vises til egen omtale i punkt 2.4 av særskilt overgangsbestemmelse til lovens § 17-13.

Ved finansforetakslovens ikrafttredelse oppheves reglene om verdipapirisering av utlånsporteføljer. Dette innebærer at adgangen til å foreta slike transaksjoner oppheves fra 1. januar 2016. For verdipapirtransaksjoner som er gjennomført, og hvor det er utstedt obligasjoner, foreslår Finanstilsynet overgangsbestemmelser, se punkt 2.3.

Det vises til utkast til forskrift med overgangsbestemmelser § 2 (vedlegg 3).

2.3 Verdpapirisering

Finansieringsvirksomhetsloven regulerer overdragelse av låneporteføljer eller annen fordringsmasse fra finansinstitusjoner til spesialforetak for verdpapirisering. Erververe av låneporteføljer må etter norsk rett ha konsesjon. Spesialforetak som opprettes ved en verdpapirisering er imidlertid ikke konsesjonspliktig og er ikke underlagt tilsyn. Spesialforetaket skal likevel godkjennes av Finanstilsynet, dersom foretaket ikke organiseres som et norsk aksjeselskap. Finanstilsynet skal også motta melding før verdpapiriseringstransaksjonen gjennomføres. Ved finansforetakslovens ikrafttredelse vil reglene om verdpapirisering av utlånsporteføljer oppheves.

Verdpapirisering av utlånsporteføljer har i liten grad blitt benyttet av norske banker. Den eneste banken som har benyttet muligheten er Santander Consumer Bank AS gjennom verdpapirisering av deler av sin billånsportefølje. Formålet med transaksjonen har vært å gi banken en noe mer diversifisert innlånsportefølje, og banken stiller ansvarlig kapital for risikoen knyttet til låneporteføljene i henhold til kapitaldekningsregelverket, som om låneporteføljen ikke var skilt ut. Banken har gjennomført i alt seks transaksjoner, og påbegynt én transaksjon. Spesialforetaket som skal opprettes i forbindelse med sistnevnte transaksjon er godkjent av Finanstilsynet. Transaksjonen skal etter planen gjennomføres høsten 2015.

I Innst. 165 L (2014-2015) punkt 2.3 vises det til at "*regjeringen foreslår en overgangsbestemmelse i forskrift som tar hensyn til disse transaksjonene, jf. den foreslåtte hjemmelen til å gi overgangsbestemmelser i lovforslaget § 23-2*".

Finanstilsynet legger til grunn at verdpapirtransaksjoner som allerede er gjennomført, og hvor det er utstedt obligasjoner, ikke kan reverseres. Et eventuelt krav om at transaksjonene reverseres, vil kunne innebære at ny lov gis tilbakevirkende kraft, og vil være i strid med avtalene som ligger til grunn for verdpapiriseringen. Ettersom avtalene må løpe videre som forutsatt mellom partene, kan det anføres at det ikke er behov for overgangsregler på dette området. Fordi det likevel kan knyttes usikkerhet til videreføring av transaksjonene, og da særlig til om spesialforetaket er konsesjonspliktig etter ikrafttredelse av ny lov, mener Finanstilsynet likevel at det vil være hensiktsmessig å fastsette overgangsregler.

Etter Finanstilsynets vurdering bør overgangsreglene legges til rette for at verdpapiriseringer som er gjennomført før finansforetaksloven trer i kraft, og hvor obligasjonene ennå ikke har forfalt, kan løpe videre og avsluttes som avtalt mellom partene. Dette innebærer også at spesialforetak som er godkjent av Finanstilsynet før finansforetakslovens ikrafttredelse kan videreføre virksomheten, og ikke skal være konsesjonspliktige selv om foretaket har mottatt en låneportefølje.

Det bør etter Finanstilsynets vurdering ikke gis overgangsregler til transaksjoner som ikke er gjennomførte. Dette får betydning for Santander Consumer Bank dersom den siste transaksjonen ikke blir gjennomført som planlagt høsten 2015. Selv om spesialforetaket allerede er godkjent, mener Finanstilsynet at dette ikke vil innebære at loven gis tilbakevirkende kraft. Det vises til at hele verdpapiriseringen må ses som én transaksjon, fra opprettelse av spesialforetaket og frem til utstedelse av obligasjonene.

Tillatelsene til verdpapiriseringer har blitt gitt på vilkår om at spesialforetaket kun kan erverve nye lån fra banken for å erstatte førtidig innfridde lån, og at de lån som erverves skal ha en gjenværende

løpetid, avdrags- og renteprofil som svarer til de lån som innfris førtidig. Dette innebærer blant annet at de lånene som etterfylles ikke kan ha endelig forfall etter obligasjonenes endelige forfallsdato. For å unngå at det utstedes obligasjoner med svært lang løpetid, som vil gi adgang til en stor grad av etterfylling av lån, mener Finanstilsynet det er nødvendig å fastsette at nye lån ikke kan overføres til spesialforetaket etter lovens ikrafttredden. Finanstilsynet mener slike overgangsregler vil ivareta hensynet til en fornuftig utfasing av allerede utførte transaksjoner.

Det vises til utkast til forskrift med overgangsbestemmelser § 4 (vedlegg 3).

2.4 Overgangsregler til finansforetaksloven § 17-13

Finansforetaksloven § 17-13 fastsetter en ny bestemmelse om konsolidering for finansforetak som deltar i samarbeidende gruppe. Finansforetak som deltar i samarbeidende gruppe skal ved anvendelsen av regler om kapitaldekningskrav og andre soliditets- og sikkerhetskrav, foreta forholdsmessig konsolidering av eierandeler i det eller de finansforetak som forestår den virksomhet som samarbeidet omfatter, uavhengig av størrelsen av eierandelen. I Innst. 165 L (2014-2015) punkt 2.4 vises det til at *"det er nødvendig med noe tilpasningstid for bankene, og at det derfor må fastsettes overgangsregler i forbindelse med vedtakelsen av lovendringen slik at ingen banker i relasjon til § 17-13 skal måtte foreta konsolidering for eierandeler på under 10 pst. før 31. desember 2017."*

Finansforetak som omfattes av loven når den trer i kraft, må oppfylle kravene i kapittel 17 innen ett år etter ikrafttreddelsen, jf. omtale i punkt 2.2. Kravet om konsolidering for eierandeler på minst 10 prosent vil etter dette utgangspunktet tre i kraft 1. januar 2017. For eierandeler under 10 prosent har finanskomiteen, som nevnt, bedt om at det fastsettes overgangsregler slik at bankene får noe mer tilpasningstid. Finanstilsynet foreslår i tråd med dette at det fastsettes en overgangsregler til finansforetaksloven § 17-13, slik at kravet om forholdsmessig konsolidering av eierandeler under 10 prosent trer i kraft 1. januar 2018.

Det vises til utkast til forskrift med overgangsbestemmelser § 5 (vedlegg 3).

3 Videreføring av konsesjoner mv.

3.1 Videreføring av konsesjoner

Finansforetakslovens konsesjonsbestemmelser er annerledes utformet enn gjeldende regler. Finanstilsynet mener likevel det ikke vil være behov for at alle finansforetakene skal måtte søke om ny konsesjon. Selv om konsesjonsreglene er annerledes utformet er de i hovedsak en videreføring av gjeldende materielle rettsregler. Finanstilsynet mener etter dette at finansforetakenes konsesjoner kan videreføres. Det vises til forskrift med overgangsbestemmelser § 7 (vedlegg 3).

3.2 Endringer i vedtektene som følge av opphevelse av lovpålagte organer mv.

Etter ny lov skal generalforsamlingen være øverste myndighet, med mindre foretaket velger å gi det øverste organ et annet navn (mulighet for foretak som ikke er stiftet som aksjeselskap/allmennaksjeselskap), jf. § 8-1. For foretak som i dag ikke har generalforsamling forutsetter dette vedtektsendring. Også andre bestemmelser i kapittel 8 om generalforsamling, styrings- og

kontrollorganer mv. vil kreve vedtektsendringer, som § 8-4 om styrets sammensetning og § 8-6 om styrets oppgaver og tilsynsansvar. Ved ikrafttredelse av ny lov oppheves videre de lovpålagte krav til at finansforetakene skal ha kontrollkomité og representantskap.

Finanstilsynet legger opp til å sende ut et rundskriv der tilsynet gir en forhåndsgodkjenning av vedtektsendringer som er nødvendig som følge av at foretaket tilpasser seg slike endringer. Dette anses som en mer nærliggende løsning enn at krav til godkjenning reguleres i overgangsregler til finansforetaksloven.

4. Godkjenning av vedtektsendringer

Generelt

Etter finansforetaksloven § 7-10 skal et finansforetaks vedtekter være godkjent av Finansdepartementet. Det samme gjelder vedtektsendringer. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om innholdet og godkjenning av vedtekter, samt gjøre unntak fra kravet til godkjenning for nærmere angitte typer vedtektsendringer.

I Finanstilsynets brev av 25. juni 2013 til Finansdepartementet ba tilsynet om at det gjøres unntak fra kravet til godkjenning av endringer som er av "formell" karakter. En oversikt over aktuelle vedtektsbestemmelser var vedlagt brevet. Oversikten var basert på gjeldende regler. Anmodningen om forskrift var knyttet til Banklovkommisjonens forslag til forskriftshjemmel som nå er tatt inn i finansforetaksloven.

Finanstilsynet foreslår nå en forskrift om unntak fra kravet til godkjenning av vedtektsendringer, dvs. en forskrift som angir hva som må godkjennes (vedlegg 4).

Finansforetak kan organiseres som allmennaksjeselskap, aksjeselskap, sparebank, gjensidig forsikringselskap eller samvirkeforetak. Banker kan bare organiseres som allmennaksjeselskap eller sparebank, mens forsikringselskap kan være allmennaksjeselskap eller gjensidig selskap. Kredittforetak og finansieringsforetak skal som hovedregel organiseres som allmennaksjeselskap, aksjeselskap eller samvirkeforetak.

En oversikt over hva vedtektene for de ulike typer foretak skal inneholde følger av vedlegg 5.

Formalendringer

I Finanstilsynets brev av 24. juni 2013 til departementet er det vist til at tilsynet behandlet 175 vedtektsendringer i 2012. Om lag 80 prosent av disse var endringer som kan sies å være av "formell" karakter, der det i realiteten ikke er aktuelt for tilsynet å la være å godkjenne endringene så lenge de oppfyller lovfastsatte krav. Vedtektsendringer av en slik "formell" karakter omfatter foretakets foretaksnavn, forretningskommune, regler om valg av styremedlemmer, regler om gjennomføring av generalforsamling mv. I vedlegg 5 fremgår denne type bestemmelser i blått.

Kapitalendringer

Finansforetaksloven har følgende bestemmelser som stiller krav til godkjenning/samtykke fra Finanstilsynet ved kapitalendringer:

1. Vedtak om endringer av finansforetaks vedtektsfestede egenkapital er ikke gyldig uten samtykke fra Finanstilsynet (§ 10-4).
2. Egenkapitalen i finansforetak kan ikke uten samtykke fra Finanstilsynet reduseres på annen måte enn ved nedskrivning for å dekke underskudd eller årsregnskap som ikke kan dekkes på annen måte (§ 10-8).
3. Annen ansvarlig kapital enn egenkapital kan ikke uten samtykke fra Finanstilsynet reduseres på annen måte enn ved tilbakebetaling ved avtalt forfall eller ved nedskrivning for å dette underskudd etter årsregnskapet som ikke kan dekkes på annen måte (§ 11-4).

Ved kapitalendringer vil godkjenning av den vedtektsendring endringer i kapitalen medfører, ligge indirekte i Finanstilsynets samtykke til kapitalendringen. Finanstilsynet foreslår at det presiseres i en forskrift at slike vedtektsendringer ikke skal fordre separat godkjenning etter finansforetaksloven § 7-10. I vedlegg 5 er de aktuelle vedtektsbestemmelsene markert med rødt.

Selskapsendringer

Finansforetaksloven kapittel 12 har regler om foretaksendringer, avvikling og omdanning. Vedtak om foretaksendringer forutsetter tillatelse fra Finansdepartementet. Foretaksendringer vil alltid medføre vedtektsendringer.

Finanstilsynet legger til grunn at vedtektsendringer som følge av slike foretaksendringer bør godkjennes. I disse sakene vil godkjenning av vedtektsendringene fremgå av tillatelsen til foretaksendringene.

5. Små forsikringsselskap

Ny finansforetakslov gir hjemler for å gjøre unntak i forskrift for små forsikringsselskaper i §§ 13-5 annet ledd (uavhengige kontrollfunksjoner), 13-6 siste ledd (vurdering av risiko og kapitalbehov) og 14-15 (kapitalkrav for forsikringsforetak). I Prop. 125 L (2013-2014) vises det til behovet for å unnta små foretak fra uforholdsmessige tyngende krav.

Etter Finanstilsynets oppfatning vil forholdsmessighetsprinsippet i Solvens II-regelverket normalt gi tilstrekkelig handlefrihet ved fastsettelse av kravene til de små forsikringsselskapene.

Finanstilsynet har i brev 21. desember 2011 til forsikringsselskapene om Solvens II også lagt til grunn at mindre selskaper med lite kompleks virksomhet, kan la flere kontrollfunksjoner utøves av én person eller én organisatorisk enhet. Finanstilsynet understreket at selskapene må vurdere sin interne organisering, og det må legges vekt på å sikre tilstrekkelig uavhengighet for kontrollfunksjonene med sikte på å unngå mulige interessekonflikter. Det ble understreket at enkeltpersoner ikke kan være delaktig i beslutninger de selv skal kontrollere.

Finanstilsynet legger etter dette til grunn at de ovennevnte unntakshjemlene er sikkerhetsventiler i fall behovet for unntak viser seg å være større enn antatt. Det er derfor ikke behov for noen generelle unntak i forskrift. Finanstilsynet ser imidlertid at det i enkelte tilfeller kan bli behov for å dispensere fra kravet til etablering av risikoutvalg for små forsikringsselskap.

6. Pensjonsforetak

6.1 Innledning

I de tilfellene loven åpner for unntak for små forsikringsselskap, jf. omtale i punkt 5, åpnes det også for unntak for pensjonsforetak, jf. lovens §§ 13-5 annet ledd (uavhengige kontrollfunksjoner), 13-6 siste ledd (vurdering av risiko og kapitalbehov). I Prop. 125 L (2013-2014) vises det til behovet for å unnta små foretak fra uforholdsmessige tyngende krav. Det vises videre til at det for pensjonskasser (pensjonsforetak) også må vurderes om det er hensiktsmessig å avvende hvilke krav som vil følge av nytt EU-regelverk for pensjonskasser.

Finanstilsynet har på denne bakgrunn vurdert om det bør gis unntak for pensjonsforetak fra finansforetakslovens krav om uavhengige kontrollfunksjoner, og kravet til at foretaket foretar en samlet vurdering av risiko og samlet kapitalbehov.

Finanstilsynet har videre gjennomgått gjeldende forskrifter til forsikringsvirksomhetsloven og finanstilsynsloven med sikte på å se hvilke forskrifter som særlig bør videreføres for pensjonsforetak og særlig pensjonskasser som ikke er underlagt finansforetakslovens kapitalkrav. Med innføringen av Solvens II oppheves gjeldende soliditetsregler for forsikringsselskap, jf. omtale i høringsnotatet av 11. desember 2014 om innføring av Solvens II, kapittel 16. Solvensmarginkravet skal imidlertid videreføres for pensjonskasser, mens kapitaldekningskravet skal oppheves. Forslaget til videreføring av regler som gjelder pensjonskasser som omtales her, tar også sikte på å ivareta dette.

6.2 Uavhengige kontrollfunksjoner

Rettslig grunnlag

Det følger av finansforetaksloven § 13-5 annet ledd at et finansforetak skal ha uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for internrevisjon, risikostyring og etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift. Dette omfatter internrevisjonsfunksjonen, risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen. Forsikringsforetak skal i tillegg ha uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for aktuarfaglige oppgaver (aktuarfunksjon). Loven åpner for at departementet i forskrift kan unnta pensjonsforetak fra kravet til uavhengige kontrollfunksjoner.

I Prop. 125L (2013-2014) uttaler Finansdepartementet følgende om forskriftshjemmelen:

Et krav om uavhengige kontrollfunksjoner forutsetter at foretaket har en organisasjon av en viss størrelse. Selv om kravene til foretakenes styrings- og kontrollordninger skal tilpasses omfanget av virksomheten, jf. § 13-5 tredje ledd, kan det etter departementets vurdering være behov for en hjemmel til at departementet i forskrift kan gjøre unntak fra kravet til uavhengige kontrollfunksjoner for pensjonsforetak og små forsikringsforetak. Med små forsikringsforetak menes forsikringsforetak som oppfyller unntakskriteriene i Solvens II-direktivet artikkel 4 (...). For pensjonskasser vil det også måtte vurderes om det er hensiktsmessig å avvende hvilke krav som vil følge av nytt EU-regelverk for pensjonskasser (...).

Forslaget til nytt pensjonskassedirektiv

EU-kommisjonen la 27. mars 2014 frem forslag til et revidert pensjonskassedirektiv (IORP II). Forslaget inneholder omfattende kvalitative krav til risikostyring, organisering mv. EU-kommisjonens forslag til kvalitative regler var i hovedsak basert på Solvens II-regelverket, og inneholdt blant annet krav til uavhengige kontrollfunksjoner. Rådets presidentskap la frem et kompromissforslag 17. september 2014, der det foreslås en rekke til dels ganske omfattende endringer i Kommisjonens forslag. Det var opprinnelig planlagt at det nye direktivet skulle gjelde fra 1. januar 2017. Det er nå langt mer usikkert når direktivet vil bli fastsatt, og når det skal være gjennomført og tre i kraft i nasjonal lovgivning.

Finanstilsynets vurderinger

Finansforetaksloven § 13-5 gjennomfører kravene til systemet for risikostyring og internkontroll i Solvens II. Finanstilsynet mener at kravene om å opprette uavhengige kontrollfunksjoner ikke bør gjennomføres for pensjonsforetak før IORP II bestemmelsene er vedtatt, og det foreligger gjennomføringsbestemmelser. Finanstilsynets begrunnelse er nedenfor knyttet konkret til de ulike funksjonene.

Risikostyringsfunksjon

Pensjonsforetakene er underlagt krav om uavhengig kontroll med kapitalforvaltningen, jf. kapitalforvaltningsforskriften § 2-2 femte ledd. Kapitalforvaltningsforskriften § 2-3 femte ledd stiller videre krav til at risikoanalyser skal gjennomføres av en enhet som er uavhengig av utøvende enhet. Det følger av Prop. 125L (2013-2014) at kapitalforvaltningsforskriften og risikostyringsforskriften videreføres for pensjonsforetak etter 1. januar 2016. Finanstilsynet har i sitt tilsynsarbeid anbefalt pensjonsforetakene å utvide kontrollfunksjonens ansvarsområde til å dekke oppfølging av virksomhetens samlede risiko. Det vises til kravene i kapitalforvaltningsforskriften § 2-3 om risikoanalyser som forventes å dekke alle vesentlige risikoer, herunder risikoer som følger av å vurdere forpliktelsene til virkelig verdi.

Finanstilsynet er av den oppfatning at pensjonsforetak bør gis unntak fra finansforetaksloven § 13-5 annet ledd om risikostyringsfunksjon frem til IORP II skal gjennomføres i norsk rett. Finanstilsynet anser at kapitalforvaltningsforskriften §§ 2-2 femte ledd og 2-3 femte ledd gir tilstrekkelig regulering i den mellomliggende perioden. Finanstilsynet vil i sitt tilsynsarbeid ha en forventning om at pensjonsforetakene videreutvikler sine kontrollfunksjoner for å sikre helhetlig og uavhengig overvåking av foretakets risikoer.

Internrevisjonsfunksjon

Etter gjeldende rett skal pensjonsforetak med samlet forvaltningskapital over 10 milliarder kroner ha internrevisjon, jf. risikostyringsforskriften § 9 første ledd. Finanstilsynet mener at gjeldende regel bør videreføres. Pensjonsforetakene med forvaltningskapital under 10 milliarder kroner bør etter Finanstilsynets vurdering fortsatt gis unntak fra krav om internrevisjon (finansforetaksloven § 13-5 annet ledd og kravet til internrevisjon i § 8-6), inntil IORP II skal gjennomføres i norsk rett.

Compliancefunksjon

Det er ikke avklart om IORP II vil stille krav til en funksjon med ansvar for etterlevelse av krav i lov og forskrift, eller om IORP II vil gi adgang for hjemstaten til å stille et slikt krav. Det tas sikte på at direktivet skal være fullharmonisert. Finanstilsynet foreslår at pensjonsforetak unntas fra finansforetakslovens krav om en slik funksjon. Det vises også til at risikostyringsforskriften er foreslått videreført for pensjonsforetak. Forskriftens krav til risikostyring og internkontroll,

herunder krav til minst årlig gjennomgang av blant annet internkontrollen, bidrar til å sikre kontroll av etterlevelse av krav i lov og forskrift.

6.3 Vurdering av risiko og samlet kapitalbehov

Rettslig grunnlag

Finansforetaksloven § 13-6 stiller krav til at finansforetak med jevne mellomrom foretar en samlet vurdering av risiko og samlet kapitalbehov. Bestemmelsen gjennomfører Solvens II-kravene til systemet for risikostyring, herunder kravet om egenvurdering av risiko og solvens (ORSA). Loven åpner for at departementet i forskrift kan gjøre unntak fra kravene for pensjonsforetak. I proposisjonen gis samme begrunnelse som for unntaket til § 13-5 annet ledd.

Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet anser at § 13-6 på et overordnet nivå stiller tilsvarende krav som i kapitalforvaltningsforskriften kapittel 2 og risikostyringsforskriften. Disse forskriftene foreslås videreført for pensjonsforetak i tråd med vurderingene i Prop. 125 L (2013-2014) punkt 6.8.6.

Finanstilsynet vil i sitt tilsyn med pensjonsforetakene vektlegge at foretakene ser bestemmelsene i kapitalforvaltningsforskriften kapittel 2 og risikostyringsforskriften i sammenheng, og videreutvikler sine prosesser for samlet risikovurdering av alle vesentlige risikoer, herunder risikoer som ikke fanges opp i gjeldende soliditetskrav, som virkningen av et lavt rentenivå. Finanstilsynet vil vektlegge at pensjonsforetak utarbeider risikostrategi for forsikringsområdet i tillegg til kapitalforvaltningsområdet, og at risikostrategiene forankres i et overordnet strategidokument. Finanstilsynet forventer at styrets overordnede risikotoleranse klart fremgår av pensjonsforetakets overordnede strategidokument.

Etter Finanstilsynets vurdering bør finansforetakslovens regler om vurdering av risiko og samlet kapitalbehov i § 13-6 først gjøres gjeldende for pensjonsforetak når IORP II er vedtatt og det foreligger gjennomføringsbestemmelser. Med bakgrunn i pensjonsforetakenes størrelse og gjennomgående lite komplekse virksomhet, bør pensjonsforetak også gis unntak fra kravet om risikoutvalg i § 13-6 fjerde ledd annet punktum.

6.4 Kapitalkrav for pensjonskasser

Finansforetakslovens solvensregler gjennomfører Solvens II-regler for forsikringsforetakene. De nye kapitalkravene for forsikringsforetak er ikke gjort gjeldende for pensjonsforetak. Loven inneholder imidlertid en hjemmel for å kunne gjøre regelverket helt eller delvis gjeldende på et senere tidspunkt også for pensjonskasser, jf. finansforetaksloven § 14-16 annet ledd.

For pensjonskasser som driver livsforsikringsvirksomhet er det i lovens § 14-16 tredje ledd fastsatt at gjeldende solvensmarginkrav skal videreføres. Dette innebærer at solvensmarginforskriften og forskrift om beregning av ansvarlig kapital må videreføres for pensjonskasser.

Finanstilsynet legger til grunn at oppfyllelse av kravet til solvensmargin forutsetter at pensjonskassenes forsikringstekniske avsetninger beregnes etter gjeldende regler for beregning av premiereserve som videreføres i forsikringsvirksomhetsloven, jf. ny § 3-9. Det foreslås å presisere dette i forskrift om overgangsbestemmelser § 4, jf. vedlegg 3.

6.5 Videreføring av soliditetsregler i gjeldende livsforsikringsforskrift

Rettslig grunnlag

Forskrift 30. juni 2006 nr. 869 til forsikringsvirksomhetsloven (livsforsikringsforskriften) utfyller kapittel 9 om livsforsikring i forsikringsvirksomhetsloven, og fastsetter nærmere regler om blant annet pristariffer og forsikringsmessige avsetninger. Forskriften skal etter ikrafttredelse av ny forsikringsvirksomhetslov (kapittel 3 erstatter gjeldende lovs kapittel 9), fortsatt regulere viktige sider i forholdet mellom forsikringsselskapet og kunden. Forskriftens utfyllende regler om forsikringsmessige avsetninger vil, som følge av Solvens II-tilpasningen, i hovedsak bli videreført som regler for beregning av pensjonskapitalen (kundemidlene). Finanstilsynet vil komme tilbake med forslag til tilpasninger i forskriftens ordlyd.

Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet har sett nærmere på behovet for å videreføre soliditetsreglene i livsforsikringsforskriften for pensjonskassene. De bestemmelser som bør vurderes videreført er:

- § 2-3 om beregningsrente for pristariffer
- § 5-3 om avsetning til dekning av særskilt avkastningsgaranti
- § 6-5 om supplerende avsetninger for garantiansvar

Maksimal beregningsrente for pristariffer (§ 2-3)

Det følger av livsforsikringsforskriftens § 2-3 at Finanstilsynet til enhver tid skal fastsette høyeste tillatte beregningsrente som kan benyttes i premieberegningssystemet. Beregningsrenten gir uttrykk for hvilken fremtidig årlig finansavkastning pensjonsinnretningen legger til grunn å kunne oppnå på forvaltningen av pensjonsordningens midler. Sparedelen av årspremien må settes så høyt at pensjonsinnretningen, med tillegg av forventet årlig avkastning på midlene (og dødelighetsarv som beregnes tilført avsetningene), vil ha tilstrekkelige midler til å utbetale de fastsatte ytelsene etter hvert som arbeidstakere når pensjonsalderen.

Høy beregningsrente og dermed lavere premie betyr at en større del av fondsoppbyggingen til sikring av selskapets forpliktelser må komme fra fremtidig finansavkastning i perioden frem til utbetaling. Benyttes en lavere beregningsrente vil sparedelen av årspremien for samme ytelse derimot bli høyere, og en større del av fondsoppbyggingen må dermed skje gjennom økte premieinnbetalinger. Beregningsrenten benyttes etter gjeldende regelverk også ved beregningen av nåverdien av selskapets forsikringsforpliktelser (avsetningskravet til enhver tid)

Det er i utgangspunktet selskapets risiko at beregningene er tilstrekkelig robuste, herunder at avkastningsnivået nås. Et eventuelt underskudd belastes foretakets bufferkapital. Bestemmelsen i livsforsikringsforskriften § 2-3 om at Finanstilsynet fastsetter høyeste tillatte beregningsrente er en viktig del av soliditetssikringssystemet for pensjonsinnretninger.

Beregningsrenten fastsettes ut fra bestemmelsene i artikkel 20 nr. 1 B i det konsoliderte livsforsikringsdirektiv (direktiv 2002/83/EF). Etter ordlyden skal beregningsrenten aldri overstige 60 prosent av rentesatsen for statsobligasjonslån i den valuta forsikringsavtalen er fastsatt i (dvs. norske kroner i Norge). Etter en samfunnsøkonomisk vurdering er dette ikke hensiktsmessig, og det er derfor lagt til grunn at det må utvises et visst skjønn. Det er blant annet lagt vekt på at

markedsrenten på ulike løpetider for statsobligasjoner kan variere og endres betydelig over tid, mens beregningsrenten i realiteten ikke kan justeres løpende.

Finanstilsynet besluttet i 2014 at høyeste tillatte beregningsrente som kan anvendes i beregningen av premie og avsetninger for nye livsforsikringskontrakter, og for ny pensjonsopptjening i kollektive rente- og pensjonsforsikringer, skal være 2,0 prosent fra 1. januar 2015.

Departementet har som kjent sluttet seg til Finanstilsynet forslag om å oppheve bestemmelsen om høyeste tillatte beregningsrente for livsforsikringsforetak. Det vises til at innføring av skjerpede krav til forsikringsforetakenes solvens i Solvens II-regelverket vil gi et tilstrekkelig press på foretakene, slik at de vil legge betryggende renteforutsetninger til grunn ved premieberegningen.

Pensjonskassedirektivet setter minstekrav til beregningen av pensjonskassens forpliktelser¹. Det følger av direktivet at beregningsrente som kan benyttes ved beregning av avsetningene skal være regulert i regler gitt av hjemlandet og at den skal fastsettes ut fra en av to nærmere angitte referanserenter. I det norske regelverket har man valgt å basere seg på markedsrenten på statsobligasjoner.

Finanstilsynet anser det lite hensiktsmessig å oppheve dette sikringselementet i gjeldende soliditetssikringssystem for pensjonskassene på det nåværende tidspunkt, så lenge det foreslås at gjeldende solvensregelverk med enkelte mindre tilpasninger videreføres for pensjonskassene. Finanstilsynet vil på denne bakgrunn foreslå at dagens regler som gjelder beregning av premien og de tekniske avsetninger i hovedsak blir videreført uendret for pensjonskasser.

Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn å videreføre livsforsikringsforskriften § 2-3 for pensjonsforetak.

Avsetninger til dekning av særskilt avkastningsgaranti (§§ 5-3 og 6-5)

For avtaler med særskilt investeringsportefølje er de forsikringsmessige avsetningene til dekning av forpliktelser, knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje. Avsetningene skal til enhver tid motsvare verdien av den investeringsportefølje som er tilordnet kontrakten. Kravet om supplerende avsetninger for garantiforpliktelser knyttet til forsikringsavtaler med særskilt investeringsvalg er i dag regulert i forsikringsvirksomhetsloven § 9-15 siste ledd, § 9-18 om avsetninger for forpliktelser knyttet til særskilt investeringsportefølje og utfyllende forskrifts §§ 5-3 og 6-5. For kollektiv ytelsesbasert pensjonsforsikring med investeringsvalg garanterer pensjonsinnretningene overfor medlemmene at ytelsene kommer til utbetaling. Kravet til supplerende avsetninger gjelder derfor også for denne type investeringsvalgforsikring.

Formålet med de supplerende avsetninger er å sikre at foretaket foretar avsetninger og dermed sikrer soliditeten, dersom garantiansvaret blir eller ser ut til å bli en realitet. Det er en fleksibel avsetning som selskapet bare må foreta dersom investeringsvalgporteføljen reduseres til under en viss prosentandel av garantiansvaret. Det må følge av dette at avsetningen må finansieres av selskapskapitalen ved behov. Krav om supplerende avsetninger for selskapets garantiansvar vil for livsforsikringsforetakene bli erstattet av kravet til forsikringstekniske avsetninger i Solvens II

---

¹ De krav som er satt i artikkel 15 om forsikringstekniske avsetninger er nærmere beskrevet i Banklovkomisjonens utredning i NOU: 2004:24 (Pensjonskasselovgivningen. Konsolidert forsikringslov) kapittel 4 avsnitt 5.53 side 48.

reglene. Det vises til Finanstilsynets høringsnotat om gjennomføring av Solvens II av 11. desember 2014 kapittel 16, der blant annet livsforsikringsforskriften §§ 5-3 og 6-5 foreslås opphevet for livsforsikringsforetak.

For avtaler om livsforsikring med særskilt investeringsportefølje i pensjonskasser må kravene til supplerende avsetning i livsforsikringsforskriften §§ 5-3 og 6-5 videreføres for det tilfelle at pensjonskassen avgir garantier til kunden eller pensjonsordningens medlemmer.

Vedlegg til høringsnotat om oppdrag om tilpasning av forskrifter til ny finansforetakslov (del I)

Vedlegg 1

Oversikt over forskrifter gitt med hjemmel i banksikringsloven

Vedlegg 2

Oversikt over forskrifter gitt med hjemmel i forsikringsvirksomhetsloven

Vedlegg 3

Utkast til forskrift om overgangsregler mv. til lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven)

Vedlegg 4

Utkast til forskrift om krav om godkjenning av vedtektsendringer

Vedlegg 5

Krav til vedtekter i finansforetak

Vedlegg 1

Oversikt over forskrifter gitt med hjemmel i banksikringsloven

Forskrift 12. oktober 2008 nr. 1102 om offentlig administrasjon av filial av bank med hovedsete i fremmed stat

Hjemmel: banksikringsloven §§ 1-1, 4-1

Forskrift 17. oktober 2001 nr. 1190 om sikringsordninger for kredittinstitusjoner.

Hjemmel: banksikringsloven § 1-1

Forskrift 22. desember 2006 nr. 1617 om garantiordning for skadeforsikring

Hjemmel: banksikringsloven §§ 2a-1 til 2a-7

Forskrift 6. juli 2005 nr. 802 om EØS-filialers medlemskap i innskuddsgarantiordningen i Bankenes sikringsfond (tilleggsdekning)

Hjemmel: banksikringsloven §§ 2-2 og 2-5

Forskrift 6. mai 1997 nr. 429 om innbetaling av avgift til Bankenes sikringsfond

Hjemmel: banksikringsloven §§ 2-2, 2-4, 2-7 og 2-9

Forskrift 23. april 2003 nr. 549 om underretning og kunngjøring ved reorganisering og avvikling av finansinstitusjoner

Hjemmel: banksikringsloven § 4-1

Vedlegg 2

Oversikt over forskrifter gitt med hjemmel i forsikringsvirksomhetsloven

Forskrift 18. september 1995 nr. 797 om inndeling i forsikringsklasser som grunnlag for konsesjonstildeling

Hjemmel: §§ 9-1, 12-1

Forskrift 21. november 1989 nr. 1166 om hvilke forsikringer som skal regnes som kredittforsikringer

Hjemmel: § 17-2

Forskrift 30. juni 2006 nr. 869 til forsikringsvirksomhetsloven (livsforsikring mv.)

Bestemmelsene i §§2-3, 5-3, § 6-5, § 9-1 og § 9-3 videreføres bare for pensjonskasser.

Hjemmel: §§ 1-3, 6-1, 6-3, 6-4, 6-6, 7-1, 7-9 til 7-11, 8-3, 8-4, 9-1 til 9-3, 9-6, 9-10, 9-12, 9-15 til 9-18, 9-20, 9-22, 9-23, 10-9, 10-16, 11-1, 11-5 og 12-5

Forskrift 22. september 1995 nr. 827 om forsikringstjenesteytelser og etablering av filial av forsikringsselskap og pensjonsforetak med hovedsete i annen stat i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde m.m.

Hjemmel: §§ 2-4, 7-3, 8-2 og 15-8

Forskrift 11. oktober 1995 nr. 854 om norske forsikringsselskapers og pensjonsforetaks tjenesteytelser og etablering av filial i annen stat i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde

Hjemmel: §§ 7-3, 8-2, 15-8

Forskrift 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital

Forskriften videreføres for pensjonskasser, jf. tilsvarende videreføring av solvensmarginforskriften for pensjonskasser.

Hjemmel: § 6-3

Forskrift 19. mai 1995 nr. 481 beregning av solvensmarginkrav og solvensmarginkapital for norske livsforsikringsselskaper

Forskriften videreføres for pensjonskasser.

Hjemmel: § 6-4

Forskrift 17. desember 2007 nr. 1457 om livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning

Forskriften videreføres i sin helhet for pensjonsforetak. Forskriftens § 4-1 videreføres for livsforsikringsselskaper.

Hjemmel: §§ 6-1, 6-6 og 7-10

Forskrift 2. august 1999 nr. 878 om lokalisering av eiendeler som skal dekke forsikringsmessige avsetninger

Forskriften videreføres for pensjonskasser.

Hjemmel: § 17-2

Forskrift 1. juni 1990 nr. 434 om aktuar

Forskriften videreføres for pensjonskasser.

Hjemmel: § 9-24, 12-9

Forskrift 22. mai 1996 nr. 506 om overdragelse av forsikringsportefølje tegnet etter reglene om etableringsrett eller utveksling av tjenesteytelser

Hjemmel: § 17-2

Forskrift 1. desember 1993 nr. 1075 om sammenslutningen av forsikringsgivere benevnt Lloyd's

Hjemmel: § 17-2

Forskrift 1. desember 1993 nr. 1074 om unntak for mindre gjensidige skadeforsikringsselskaper

Hjemmel: § 17-2

Forskrift 21. november 1989 nr. 1170 om bruk av midler i premiefond pensjonsreguleringsfond og innskuddsfond

Hjemmel: § 17-2

Forskrift 9. desember 2005 nr. 1421 om forsikringsformidling

Hjemmel: § 17-2

Forskrift 26. september 2012 nr. 911 om opplysningsplikt til informasjonsordning for finansielle tjenester

Hjemmel: § 12-5

Forskrift 21. november 1989 nr. 1167 om fordeling av kostnader, tap, inntekter, fond mv mellom forsikringselskaper i konsernforhold og mellom bransjer og kontrakter i et forsikringselskap

Hjemmel: § 9-3

Vedlegg 3

Utkast til forskrift om overgangsregler mv. til lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven)

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet xx.yy. 2015 med hjemmel i lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) § 23-2 første og fjerde ledd

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder for finansforetak.

§ 2 Oppfyllelse av finansforetaksloven

Finansforetak som driver virksomhet som omfattes av finansforetaksloven når den trer i kraft, må oppfylle kravene i lovens kapittel 1-7, 10-15 og 18-22 ved lovens ikrafttredelse.

Pensjonsforetak er inntil videre unntatt fra kravene i § 13-5 og § 13-6.

§ 3 Videreføring av forskrifter

Forskrifter gitt med hjemmel i lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker, forsikringsselskaperens garantiordninger og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner (banksikringsloven), og opphevede deler av lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven), gjelder også etter at finansforetaksloven har trådt i kraft.

§ 4 Særskilte regler for pensjonskasser

Pensjonskasser skal til enhver tid ha forsikringstekniske avsetninger til dekning av premiereserven og tilleggssytelser beregnet etter reglene i forsikringsvirksomhetsloven §§ 3-9 og 3-10, jf. § 2-6 første ledd.

§ 5 Verdipapirisering av utlånsporteføljer i medhold av tidligere finansieringsvirksomhetslov

Verdipapirisering av utlånsporteføljer som er gjennomført før finansforetaksloven trer i kraft, og hvor obligasjonene enda ikke har forfalt, kan løpe videre og avsluttes som avtalt mellom partene. Spesialforetak som er opprettet ved en slik verdipapirisering er ikke konsesjonspliktig.

Det er ikke adgang til å overføre nye lån til spesialforetaket etter finansforetakslovens ikrafttredelse.

§ 6 Overgangsregler til finansforetaksloven § 17-13 om forholdsmessig konsolidering

Finansforetak som deltar i samarbeidende gruppe, skal oppfylle kravet om forholdsmessig konsolidering av eierandeler under 10 prosent fra og med 1. januar 2018.

§ 7 Videreføring av gjeldende konsesjoner

Tillatelser som er gitt i medhold av lover som oppheves når finansforetaksloven trer i kraft, videreføres etter lovens ikrafttredelse.

§ 9 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2016.

Vedlegg 4

Utkast til forskrift om krav om godkjenning av vedtektsendringer

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet xx.yy. 2015 med hjemmel i lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) § 7-10 annet ledd

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder for finansforetak, finansstiftelser og samvirkeforetak.

§ 2 Krav om godkjenning av vedtektsendringer

Krav om godkjenning av vedtektsendringer etter finansforetaksloven § 7-10 første ledd gjelder vedtektsbestemmelser om:

- a) foretakets formål og den virksomheten foretaket skal drive,
- b) at ikke alle aksjer skal gi lik rett i foretaket,
- c) forbud mot pantsettelse av aksjer,
- d) overføring av generalforsamlingens rett til å velge styre til andre,
- e) at inntil halvdel av styret velges av andre enn generalforsamlingen,
- f) strengere krav til flertallsbeslutninger i styret enn alminnelig flertall,
- g) bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning, dersom foretaket ved sin virksomhet ikke skal ha til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte,

For finansforetak som ikke organiseres som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap gjelder kravet om godkjenning av vedtektsendringer også vedtektsbestemmelser om:

- a) om foretaket skal ha adgang til å utstede omsettelige egenkapitalbevis,
- b) hvordan overskudd skal anvendes og underskudd skal dekkes, samt regler for fastsettelse av utbytte dersom foretaket skal kunne gi utbytte på kapitalen i grunnfondet,
- c) hvordan foretaket skal avvikles og foretakets kapital disponeres ved avvikling,
- d) bestemmelser som begrenser retten til å overdra eller pantsette egenkapitalbevis (§ 10-15),
- e) at underskudd i gjensidige livsforsikringsforetak eller kredittforeninger ikke skal utliknes på medlemmene (§ 11-3).

For gjensidige forsikringsforetak gjelder kravet om godkjenning av vedtektsendringer også vedtektsbestemmelser om:

- a) det antall forsikringer og den samlede forsikringssum som skal være tegnet for at foretaket skal kunne starte virksomhet,
- b) reglene for medlemskap og medlemmenes innbyrdes ansvar for foretakets forpliktelser,
- c) medlemmenes forpliktelser til å innbetale medlemsinnskudd og fremtidige innbetalinger til grunnfondskapitalen.

For kredittforening gjelder kravet om godkjenning av vedtektsendringer også regler for medlemskap og i tilfelle regler om medlemsinnskudd, medlemmenes ansvar for foretakets forpliktelser og deres ansvar innbyrdes.

§ 3 *Krav om godkjenning av vedtektsendringer for finansstiftelser*

Krav om godkjenning av vedtektsendringer etter finansforetaksloven § 12-20 annet ledd gjelder vedtektsbestemmelser om:

- a) stiftelsens formål og den virksomhet stiftelsen skal drive,
- b) stiftelsens grunnfondskapital og hvordan stiftelsens midler skal plasseres,
- c) hvordan stiftelsen skal avvikles og stiftelsens formue skal disponeres ved avvikling.

§ 4 *Krav om godkjenning av vedtektsendringer for samvirkeforetak*

Krav om godkjenning av vedtektsendringer for samvirkeforetak gjelder vedtektsbestemmelser om:

- a) foretakets formål og den virksomheten foretaket skal drive,
- b) størrelsen på eventuelle andelsinnskudd, om de skal forrentes, og om de skal tilbakebetales ved utmeldelse,
- c) om det skal betales medlemskontingent,
- d) hvordan årsoverskuddet skal disponeres

§ 5 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. januar 2016.

Vedlegg 5

Krav til vedtekter i finansforetak

Aksjeselskap

Aksjeloven § 2-2 Minstekrav til vedtektene:

1. selskapets foretaksnavn,
2. den kommune i riket hvor selskapet skal ha sitt forretningskontor,
3. selskapets virksomhet,
4. aksjekapitalens størrelse,
5. aksjenes pålydende (nominelle beløp).

(2) Dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning.

Andre krav etter aksjeloven:

Det kan fastsettes vedtektsbestemmelser om:

1. at ikke alle aksjer skal gi lik rett i selskapet (§ 4-1)
2. at sameiere ikke trenger å oppnevne en sameier til å opptre som aksjeeier overfor selskapet (§ 4-3)
3. forbud mot pantsettelse av aksjer (§ 4-8)
4. at erverv av aksjer ikke krever samtykke fra selskapets styre (§ 4-15)
5. krav til at aksjeeiere skal ha visse egenskaper (§ 4-18)
6. at lovens regler om forkjøpsrett ved aksjeoverdragelse ikke skal gjelde (§ 4-19)
7. at ikke hver aksje skal gi en stemme i generalforsamlingen (§ 5-3)
8. at generalforsamlingen skal holdes et annet sted enn der selskapet har sitt forretningskontor (§ 5-8)
9. hvordan stemmegivningen skal skje i generalforsamlingen (elektronisk, skriftlig mv) (§ 5-11b)
10. hvem som skal være møteleder i generalforsamlingen (§ 5-12)
11. flertallskrav i generalforsamlingen som fraviker lovens regler (§§ 5-17 til 5-19)
12. at styret eller bedriftsforsamlingen kan bestemme at selskapet skal ha flere daglige ledere (§ 6-2)
13. overføring av generalforsamlingens rett til å velge styre til andre (§ 6-3)
14. at styremedlemmenes tjenestetid skal være kortere enn 2 år eller lengre (inntil 4 år) (§ 6-6)
15. strengere krav til flertallsbeslutninger i styret enn alminnelig flertall (§§ 6-24 til 6-26)
16. fullmakt til å tegne selskapets firma (§ 6-31)
17. at selskapet skal ha bedriftsforsamling selv om loven ikke stiller krav om det (§ 6-35)
18. innløsning av aksjer ved nedsetting av aksjekapital (§ 12-7)

Allmennaksjeselskap

Allmennaksjeloven § 2-2 Minstekrav til vedtektene

1. at selskapet skal være et allmennaksjeselskap;
2. selskapets foretaksnavn;
3. den kommune i riket hvor selskapet skal ha sitt forretningskontor;
4. selskapets virksomhet;
5. aksjekapitalens størrelse;
6. aksjenes pålydende (nominelle beløp);
7. antallet aksjer;
8. antallet eller laveste og høyeste antall styremedlemmer;
9. om selskapet skal ha flere daglige ledere eller om styret eller bedriftsforsamlingen skal kunne bestemme at selskapet skal ha flere daglige ledere, samt i så fall om flere daglige ledere skal fungere som kollektivt organ;
10. hvilke saker som skal behandles på den ordinære generalforsamlingen.

Andre krav etter allmennaksjeloven:

Andre krav etter allmennaksjeloven:

Det kan fastsettes vedtektsbestemmelser om:

1. at ikke alle aksjer skal gi lik rett i selskapet (§ 4-1)
2. at sameiere ikke trenger å oppnevne en sameier til å opptre som aksjeeier overfor selskapet (§ 4-3)
3. at aksjene i selskapet ikke skal kunne forvalterregistreres (§ 4-10)
4. begrensninger i omsetningen av selskapets aksjer (§ 4-15)
5. begrensninger i adgangen til å pantsette aksjene (§ 4-15a)
6. at aksjeeier skal ha visse egenskaper (§ 4-18)
7. forkjøpsrett ved aksjeoverdragelse (§ 4-19)
8. frister for aksjeeier til å melde deltakelse på generalforsamlingen (§ 5-3)
9. at hver aksje ikke gir en stemme (§ 5-4)
10. at generalforsamlingen skal holdes et annet sted enn der selskapet har sitt forretningskontor (§ 5-8)
11. at styret ikke kan beslutte elektronisk stemmegivningen i generalforsamlingen (§ 5-8a)
12. at aksjeeier kan avgi skriftlig stemme før generalforsamlingen (§ 5-8b)
13. at saksdokumenter til generalforsamlingen ikke sendes aksjeeierne, men er tilgjengelige på selskapets nettsted (§ 5-11a)
14. hvem som skal være møteleder i generalforsamlingen (§ 5-12)
15. flertallskrav i generalforsamlingen som fraviker lovens regler (§§ 5-17 til 5-19)
16. at daglig leder tilsettes av bedriftsforsamling eller generalforsamlingen (§ 6-2)
17. at inntil halvdel av styret velges av andre enn generalforsamlingen (§ 6-3)
18. at styremedlemmenes tjenestetid skal være kortere enn 2 år eller lengre (inntil 4 år) (§ 6-6)
19. strengere krav til flertallsbeslutninger i styret enn alminnelig flertall (§§ 6-24 til 6-26)
20. fullmakt til å tegne selskapets firma (§ 6-31)
21. at selskapet skal ha bedriftsforsamling selv om loven ikke stiller krav om det (§ 6-40)

22. at det samlede styret skal fungere som selskapets revisjonsutvalg (§ 6-42)

23. innløsning av aksjer ved nedsetting av aksjekapital (§ 12-7)

Finansforetak som ikke organiseres som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap

Finansforetaksloven § 7-8 Vedtekter for finansforetak som ikke organiseres som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap

1) Vedtektene i finansforetak som ikke organiseres som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, skal minst angi:

- a) foretakets foretaksnavn,
- b) kommunen hvor foretaket skal ha sitt forretningskontor,
- c) foretakets formål og den virksomhet foretaket skal drive,
- d) størrelsen av foretakets grunnfond, og i tilfelle de regler om tilbakebetaling og avkastning av tilskudd til grunnfondet som skal gjelde,
- e) sammensetningen av generalforsamlingen, valg av leder og medlemmer, hvilke saker som skal behandles av generalforsamlingen, samt de regler om stemmerett og flertallskrav som skal gjelde for beslutninger,
- f) antallet eller laveste og høyeste antall styremedlemmer, og regler for valg av styremedlemmer,
- g) om foretaket skal ha adgang til å utstede omsettelige egenkapitalbevis,
- h) hvordan overskudd skal anvendes og underskudd skal dekkes, samt regler for fastsettelse av utbytte dersom foretaket skal kunne gi utbytte på kapitalen i grunnfondet,
- i) hvordan foretaket skal avvikles og foretakets kapital disponeres ved avvikling.

(2) I vedtektene for gjensidig forsikringsforetak skal det også angis:

- a) det antall forsikringer og den samlede forsikringssum som skal være tegnet for at foretaket skal kunne starte virksomhet,
- b) reglene for medlemskap og medlemmenes innbyrdes ansvar for foretakets forpliktelser,
- c) medlemmenes forpliktelser til å innbetale medlemsinnskudd og fremtidige innbetalinger til grunnfondskapitalen.

(3) Vedtektene for kredittforening skal også inneholde reglene for medlemskap og i tilfelle reglene om medlemsinnskudd, medlemmenes ansvar for foretakets forpliktelser og deres ansvar innbyrdes.

Andre krav som følger av finansforetaksloven:

1. Vedtektene for finansforetak som utsteder egenkapitalbevis skal inneholde bestemmelser om eierne av egenkapitalbevisenes stemmerett og rett til representasjon i generalforsamlingen (§ 10-11).
2. Vedtektene skal inneholde eventuelle bestemmelser som begrenser retten til å overdra eller pantsette egenkapitalbevis (§ 10-15).
3. Vedtekten kan stille krav til tilslutning fra minst to tredeler av stemmene for vedtak om erverv av egne egenkapitalbevis (§ 10-16).
4. Det kan fastsettes i vedtektene at underskudd i gjensidige livsforsikringsforetak eller kredittforeninger ikke skal utliknes på medlemmene (§ 11-3).

Vedtektene til finansstiftelser

Finansforetaksloven § 12-20:

(1) Vedtektene for en finansstiftelse skal minst angi:

- a) stiftelsens foretaksnavn,
- b) kommunen hvor stiftelsen skal ha sitt forretningskontor,
- c) stiftelsens formål og den virksomhet stiftelsen skal drive,
- d) stiftelsens grunnfondskapital og hvordan stiftelsens midler skal plasseres,
- e) sammensetningen av generalforsamlingen og valg av medlemmer, samt reglene om stemmerett, inhabilitet og i tilfelle det høyeste antall stemmer som kan avgis av et medlem,
- f) når generalforsamling skal holdes, hvilke saker som skal behandles, og flertallskrav som skal gjelde for beslutninger,
- g) antallet eller laveste og høyeste antall styremedlemmer, og regler for valg av styremedlemmer,
- h) hvilke andre organer stiftelsen skal ha og hvilken oppgave og myndighet disse skal ha,
- i) hvordan overskudd skal anvendes og underskudd skal dekkes,
- j) om stiftelsen skal ha adgang til å utstede egenkapitalbevis,
- k) regler om vedtektsendringer,
- l) hvordan stiftelsen skal avvikles og stiftelsens formue skal disponeres ved avvikling.

Lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser inneholder ikke øvrige krav til vedtektene til finansstiftelser

Samvirkeforetak

Samvirkelova § 10:

Vedtektene i samvirkeforetak skal inneholde:

1. foretaksnavn for foretaket,
2. den kommunen i riket der foretaket skal ha forretningskontor,
3. kva verksemd foretaket skal drive,
4. storleiken på eventuelle andelsinnskott, om dei skal forrentast, og om dei skal betalast tilbake ved utmelding,
5. kor vidt det skal betalast medlemskontingent,
6. korleis årsoverskotet skal kunne nyttast, jf. § 26,
7. talet på eller det lågaste og høgaste talet på styremedlemmar,
8. kva saker som skal opp på det ordinære årsmøtet,
9. korleis nettoformuen skal fordelast ved oppløysing.